

Sanayi ve Ticaret Bakanlığından

Otomatik Olmayan Tartı Aletleri Yönetmeliđi (90/384/AT)

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı;

Otomatik olmayan tartı aletlerinin uyması gereken temel gerekler ve bu aletlerin piyasaya arzı için gereken uygunluk değerlendirme prosedürleri ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, aşağıda kategorilere ayrılmış işlemler için kullanılan otomatik olmayan tartı aletlerini kapsar.

• Birinci kategori ;

- Ticari işlemler için kütle tespiti,
- Köprü veya yol geçiş ücreti, tarife, vergi, ceza, ikramiye, tazminat yada benzer tip ödemelerin hesaplanması amacıyla kütle tespiti,
- Kanunların veya tüzüklerin uygulanması, mahkeme tutanaklarında verilen bilirkişi görüşü için kütle tespiti,
- Tıbbi amaçlı izleme, teşhis ve tedavi maksadıyla hastaların tartılması suretiyle kütle tespiti,
- Reçetede yer alan ilaçların eczanede hazırlanması amaçlı kütle tespiti ile tıbbi ve ilaç laboratuvarlarında yürütölen analizlerde kütle tespiti,
- Halka açık satış yerlerinde tüketiciye doğrudan satışların ve ön ambalajlı ürünlerin fiyat tespiti.

b) İ kinci kategori; Yukarıda sayılanların dışında kalan tüm işlemler için kütle tespiti.

Hukuki dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik, 4703 sayılı " Ürönlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun", ile 3516 Sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu' na istinaden hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen tariflerde;

Bakanlık : Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,

Müsteşarlık : Dış Ticaret Müsteşarlığını,

Komisyon : Avrupa Birliği Komisyonunu,

Otomatik Olmayan Tartı Aleti : Bu yönetmelikte bundan sonra "tartı aleti" olarak anılacak olan, yükün yük taşıyıcısı üzerine konulması, kaldırılması ve tartım sonucunun alınması gibi tartım işlemleri süresince bir kullanıcının müdahalesine ihtiyaç duyulan tartı aletini,

Uygunluk Değerlendirilmesi : Tartı aletinin, bu Yönetmeliğe uygunluğunun test edilmesi ve/veya belgelendirilmesine ilişkin her türlü faaliyeti,

Onaylanmış Kuruluş : Test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşları arasından, 4703 sayılı Ürünler İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun ve bu Kanunun uygulanmasına yönelik olarak hazırlanan 2001/3531 sayılı Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları ile Onaylanmış Kuruluşlar Hakkında Yönetmelik ile bu yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde uygunluk değerlendirme faaliyetinde bulunmak üzere Bakanlık tarafından belirlenerek yetkilendirilen ve Bakanlığa karşı sorumlu olan özel veya kamu kuruluşlarını,

CE Uygunluk İşareti : Mamul haline gelmiş tartı aletlerinin bu yönetmelik ile 2001/3530 sayılı "CE Uygunluk İşaretinin Ürüne İliştirilmesi ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik" te yer alan temel gereklerle uygun olduğunu ve ilgili tüm uygunluk değerlendirme işlemlerine tabi olduğunu gösteren işareti,

Halka Açık Satış Yerleri : Meslek grubu, gelir grubu, tahsil grubu v.b. gibi özel bir zümreye hitap etmeyen , market, süper market , pastane, lokanta, kafeterya, kasap, bakkal, manav, vb. gibi kamuya açık serbest satış yerlerini,

Üretici : Otomatik olmayan tartı aletleri üreten, imal eden veya tartı aletlerine adını, ticari markasını veya ayırt edici işaretini koyarak kendisini üretici olarak tanıtan gerçek veya tüzel kişiyi; üreticinin Türkiye dışında olması halinde, üretici tarafından yetkilendirilen temsilciyi ve/veya ithalatçıyı Türkiye'de yetkili bir temsilcisinin bulunmaması halinde ise ithalatçıyı; ayrıca, tartı aletinin tedarik zincirinde yer alan ve faaliyetleri tartı aletinin güvenliğine ilişkin özelliklerini etkileyen gerçek veya tüzel kişiyi,

Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı : Avrupa Birliği Komisyonunun talimatı üzerine bir Avrupa Standardizasyon Kuruluşu tarafından hazırlanan ve Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesinde yayımlanan standardı,

Uyumlaştırılmış Ulusal Standart : Bir Uyumlaştırılmış Avrupa Standardını uyumlaştıran ve Türk Standartları Enstitüsü tarafından Türk Standardı olarak kabul edilip yayımlanan standardı,

Piyasaya Arz : Tartı aletinin tedarik ve/veya kullanım amacıyla bedelli veya bedelsiz olarak piyasada yer alması için yapılan ilk faaliyeti,

Tip : Üretilmesi planlanan tartı aletini temsil eden numuneyi,

Teknik Dosya : Tartı aletinin, bu Yönetmeliğin gereklerine uygun olarak üretildiğini gösteren rapor ve belgelerin bulunduğu ve tasarım, üretim ve tartı aletinin işleyişi aşamalarından bir veya birkaçını içeren dosyayı,

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Temel gerekler

Madde 5- Bu yönetmeliğin 2' inci maddesinin (a) bendinde bahsi geçen işlemler için kullanılan tartı aletleri Ek I' de ifade olunan hükümlere uymak zorundadır .

Tartı aletleri, 2' inci maddenin (a) bendinde belirtilen işlemlerde kullanılmayan cihazlar içermesi veya bu tür cihazlara bağlı çalışması durumunda, söz konusu cihazların Ek I' de ifade olunan hükümlere uyması şartı aranmaz.

Uyumlaştırılmış standartlar

Madde 6- Uyumlaştırılmış Avrupa Standartlarına, uyumlaştırılmış ulusal standartlara uygun olan tartı aletleri, Bu Yönetmeliğin 5' inci maddesinde ifade edilen hükümlere uygun olduğu kabul edilir. Bakanlık, bu yönetmelik ile ilgili uyumlaştırılmış standartların listesini Resmi Gazete' de yayımlar, bu husus müsteşarlık aracılığıyla komisyona bildirilir.

Piyasa gözetimi ve denetimi

Madde 7- Otomatik olmayan tartı aletlerinin piyasa gözetimi ve denetimi 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun ve bu Kanunun uygulanmasına yönelik olarak hazırlanan 2001/3529 sayılı Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik hükümlerine göre Bakanlıkça yapılır. Bakanlık, yaptığı denetimlerde yönetmelik hükümlerine uygunsuzluk tespit ettiğinde bu tartı aletlerinin piyasadan toplatılması veya piyasaya arzının yasaklanması veya kısıtlanmasına yönelik bütün uygun önlemleri alır.

Bakanlık, bu önlemleri Komisyona bildirilmek üzere Müsteşarlığa iletir. Söz konusu bildirimde, alınan önlemlerin gerekçeleri gösterilirken özellikle, tartı aletinin uygunsuzluğunun aşağıdakilerden birisinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı belirtilir.

- tartı aletinin, 6' inci maddede belirtilen standartlara ve dolayısıyla da Ek I' deki hükümlere uygun olmaması;
- söz konusu standartların yanlış uygulanmış olması;
- söz konusu standartların yetersiz olması.

Tartı aletinin piyasaya arzını kısıtlayıcı olarak alınan herhangi bir karar, gerekçeleri, mevcut itiraz yolları ve bunlarla ilgili zaman sınırlamaları ile birlikte gecikmeksizin ilgili taraflara bildirilir.

Uygunluk değerlendirme

Madde 8- Tartı aletlerinin Ek I' de gösterilen gerekli koşullara uygunluğu, başvuru sahibi tarafından seçilecek aşağıdaki işlemlerden birisiyle belgelendirilebilir.

a) Ek II madde 1' de bahsedilen AT tip incelemesi ve müteakiben Ek II madde 2'de bahsedilen AT Tip uygunluk beyanı(Üretim Kalite Güvencesi) veya Ek II madde 3'te belirtilen AT doğrulaması,

Ancak, bünyesinde elektronik tertibat bulundurmayan ve yükü dengelemek için yük tartım tertibatında yay kullanılmayan tartı aletleri için AT Tip İncelemesi zorunlu olmayacaktır.

b) Ek II madde 4' de bahsedilen AT Birim Doğrulaması

Yukarıdaki işlemlerle ilgili doküman ve yazışmalar Türkçe olarak yapılır.

Onaylanmış kuruluşların tayini

Madde 9- Bakanlık, 8' inci maddede bahsedilen uygunluk değerlendirme işlemlerini gerçekleştirecek onaylanmış kuruluşları 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun, bu Kanunun uygulanmasına yönelik olarak hazırlanan 2001/3531 sayılı Uygunluk

Değerlendirme Kuruluşları ile Onaylanmış Kuruluşlar Hakkında Yönetmelik hükümleri ve/veya bu yönetmelik Ek V' de belirtilen asgari kriterlere göre belirlir.

CE uygunluk İşareti ve kayıtlar

Madde 10- CE Uygunluk işareti ve Ek IV madde 1' de belirtilen gerekli ek bilgiler AT uygunluğu tespit edilen tartı aletine, üretici tanımında yer verilen tartı aletini üreten, imal eden veya tartı aletine adını, ticari markasını veya ayırt edici işaretini koyarak kendini üretici olarak tanıtan kişi tarafından, açıkça görülebilir, kolayca okunabilir ve silinmeyecek bir şekilde iliştilir.

Ek IV madde 2' de bahsedilen bilgiler söz konusu diğer bütün tartı aletlerine, açıkça görülebilir, kolayca okunabilir ve silinmez şekilde iliştilir.

CE Uygunluk İşareti ile karıştırılması muhtemel veya bu işareti çağrıştırabilecek işaret ve figürlerin tartı aletine iliştilmesi yasaktır. Diğer tanıtıcı işaretler, CE Uygunluk İşaretinin görünebilirliğini ve okunabilirliğini engellemeyecek şekilde tartı aletine iliştilir.

Tartı aleti, başka yönlerden CE Uygunluk İşaretinin iliştilmesini öngören diğer yönetmelik/yönetmeliklere de tabi olması durumunda, CE Uygunluk İşareti tartı aletinin söz konusu yönetmelik/yönetmelikler hükümlerine de uygun olduğunu gösterir. Bununla birlikte, bu yönetmeliklerden bir veya birkaçının, bir geçiş dönemi boyunca, üreticiye uygulayacağı düzenlemeyi seçme serbestliğini tanıdığı durumlarda CE Uygunluk İşareti sadece üreticinin uygulamayı seçtiği yönetmelik/yönetmeliklerin ilgili ayrıntı ve hükümleri, Resmi Gazetede yayımlandıkları şekliyle, tartı aletinin beraberinde bulunan belgeler, uyarı veya kullanma kılavuzunda verilir.

CE Uygunluk İşaretinin haksız olarak iliştilmesi

Madde 11- Bu Yönetmeliğin 8'inci maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla;

CE Uygunluk İşaretinin haksız olarak iliştilmiş olduğunun tespit edilmesi halinde, üretici , tartı aletinin CE Uygunluk İşaretiyle ilgili hükümlere uygunluğunun sağlanması ve Bakanlık tarafından getirilen şartlar dahilinde ihlalin sona erdirilmesi ile yükümlüdür.

Bakanlık uygunsuzluğun devamı halinde, söz konusu tartı aletinin 7' inci madde hükümlerine uygun olarak piyasaya arzını yasaklayıcı veya kısıtlayıcı veya piyasadan toplatılmasına yönelik bütün uygun önlemleri alır ve bu durumu Komisyona bildirilmek üzere Müsteşarlığa iletir.

Sınırlı Kullanım İşareti

Madde 12- Bu Yönetmeliğin 2'inci maddesinin (a) bendinde bahsedilen amaçlardan herhangi birisi için kullanılan tartı aleti, 8'inci maddedeki uygunluk değerlendirmesine tabi tutulmamış cihazlara bağlı olması veya onları içermesi durumunda bu cihazların her biri Ek IV madde 3' de tanımlanan sınırlı kullanım işareti taşıyacaktır. Bu işaret tertibatlara, açıkça görülebilir, kolayca okunabilir ve silinmeyecek bir şekilde konulacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Cezai ve Nihai Hükümler

Yükümlülük

Madde 13- Bu yönetmelikte belirtilen gerekleri karşılayan tartı aletlerinin piyasaya arzı ve 2' inci maddenin (a) bendinde belirtilen işlemlerde kullanılmak üzere hizmete sunulması engellenemez.

Cezai Hüküm

Madde 14- Bu yönetmelik hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve uygulanmasına Dair Kanun hükümleri uygulanır .

Bildirim

Madde 15- Bu Yönetmelik gereğince, tartı aletinin hizmete sokulmasının sınırlandırılması ile sonuçlanan herhangi bir kararda, dayanılan kesin gerekçeler belirtilecektir. Böyle bir karar, yürürlükte olan kanunlar çerçevesinde ona uygun yasal çareler ve bu gibi çarelerin tabi olduğu zaman sınırlamaları ile birlikte ilgili tarafa bildirilir.

Madde 16 – Bu Yönetmelik Avrupa Birliği'nin 90/384/EEC sayılı "Otomatik Olmayan Tartı Aletleri Hakkında Direktifi" ile bu direktifin teknik gelişmelere uyarlanmasına ilişkin 93/68/EEC sayılı direktifine uygun olarak hazırlanmıştır.

Yürürlük

Madde 17- Bu yönetmelik hükümleri 1.06.2003 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 18 - Bu yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

EK I

Bu yönetmeliğin 2'inci madde birinci fıkrasının (a) bendinde bahsedilen tartı aletleri, bu ekte belirlenen hükümleri karşılamak zorundadır. Bu ekte kullanılan tanımlar Uluslar arası Yasal Metroloji Teşkilatından alınmıştır.

ÖN NOT

Tartı aleti, bu yönetmeliğin 2'inci madde birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen uygulamaları yerine getirmek için birden fazla gösterge veya yazıcı tertibat içeriyorsa veya onlara bağlanıyorsa ve bu tertibatlar, tartım sonuçlarını tekrar ediyor ve tartı aletinin doğru şekilde çalışmasını etkilemiyorsa ve eğer tartım sonuçları, yönetmelik hükümlerini yerine getiren tartı aletinin bir parçası tarafından doğru ve silinmez bir şekilde yazılıyor veya kaydediliyor ve ölçümle ilgili taraflar ölçüm sonuçlarına ulaşabiliyorsa, bu tertibatların gerekli özellikleri sağlaması aranmaz. Bununla beraber, tartı aletinin halka doğrudan satış yerlerinde kullanılmaları halinde, satıcı ve alıcı için gösterge ve yazıcı tertibatlar gerekli özellikleri karşılamak durumundadır.

METROLOJİK ŞARTLAR

1-Kütle birimleri

Kullanılan kütle birimleri Uluslararası Birimler Sistemine Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olacaktır.

Bu koşula uygun olmak üzere aşağıdaki birimlere müsaade edilir.

- SI Birimleri : Kilogram, mikrogram, miligram, gram ve ton.
- İmperyal ölçü birimleri : Paund, ons ve troy ons
- SI olmayan diğer birimler : Kıymetli taşların tartılması halinde metrik karat.

Yukarıda atıfta bulunulan İngiliz imperyal kütle birimlerini kullanan tartı aletleri için, aşağıdaki ilgili hükümler, basit eleme kullanılarak sözü edilen imperyal birimlerine dönüştürülecektir.

2-Doğruluk sınıfları

2.1-Aşağıda doğruluk sınıfları tanımlanmaktadır.

- I Özel,
- II Yüksek,
- III Orta,
- IIII Basit

Bu sınıflar Tablo 1’de tanımlanmışlardır.

TABLO 1
Doğruluk Sınıfları

Sınıf	Muayene Sabiti (e)	En küçük Kapasite (Min)	Muayene sabiti sayısı (n) $n = \frac{\text{Max}}{e}$	
		En az	En az	En çok
I	0,001 g ≤ e	100 e	50 000	-
II	0,001 g ≤ e ≤ 0,05 g	20 e	100	100 000
	0,1 g ≤ e	50 e	5 000	100 000
III	0,1 g ≤ e ≤ 2 g	20 e	100	10 000
	5 g ≤ e	20 e	500	10 000
IIII	5 g ≤ e	10 e	100	1 000

Nakil tarifesinin belirlenmesinde II. ve III. Sınıf tartı aletlerinde minimum kapasite 5 e olarak alınacaktır

2.2-Taksimat aralıkları

2.2.1- Bölüntü değeri (d) ve muayene sabiti(e) kütle birimi cinsinden 1×10^k , 2×10^k , 5×10^k şeklinde olmalıdır. Burada “k” bir tam sayı veya sıfırdır.

2.2.2-Yardımcı gösterge tertibatı olmayan bütün tartı aletlerinde $d=e$ dir..

2.2.3-Yardımcı gösterge tertibatlı tartı aletleri için aşağıdaki şartlar geçerlidir;

$$e=1 \times 10^k \text{ g}$$

$$d < e \text{ ? } 10 d$$

$$e= 10^{-3} \text{ g ve } d < 10^{-4} \text{ g olan I. sınıf tartı aletleri için bu kural aranmaz.}$$

3.Sınıflandırma

3.1-Tek tartım sahalı tartı aletleri

Yardımcı gösterme tertibatı ile donatılmış tartı aletleri I veya II. Sınıf olmalıdırlar. Bu tartı aletlerinde, minimum kapasitenin alt sınırları, Tablo 1’in 3’üncü sütununda yer alan muayene sabiti (e)’nin yerine bölüntü değeri (d)’nin konulması ile elde edilir.

Eğer $d < 10^{-4}$ g ise, I.sınıf tartı aletlerinde maksimum kapasite 50 000 e’den az olabilir.

3.2-Çok tartım sahalı tartı aletleri

Çok tartım sahasına, tartı aleti üzerinde açıkça gösterilmeleri halinde müsaade edilir. Her bir tartım kademesi madde 3.1.'e göre sınıflandırılır. Eğer tartım kademeleri farklı doğruluk sınıflarında yer alıyorsa, tartı aleti tartım kademelerinin ait olduğu doğruluk sınıflarının en zor şartlarına uygun olmalıdır.

3.3-Çok bölüntülü tartı aletleri

3.3.1-Tek tartım sahalı tartı aletleri, birden çok kısmi tartım sahasına sahip olabilirler.(çok bölüntülü tartı aleti)

Çok bölüntülü tartı aletleri yardımcı gösterge tertibatına sahip olamazlar.

3.3.2-Çok bölüntülü tartı aletlerinin her bir kısmi tartım aralığı şu şekilde tanımlanır;

$$\begin{array}{ll} \text{Muayene sabiti } e_i & e_{(i+1)} > e_i \\ \text{Maksimum kapasitesi } \text{Max}_i & \text{Max}_r = \text{Max} \\ \text{Minimum kapasite } \text{Min}_i & \text{Min}_i = \text{Max}_{(i-1)} \\ \text{Min}_1 = \text{Min} & \end{array}$$

Burada;

$$i = 1, 2, \dots, r$$

i = Kısmi tartım sahası numarası

r = Kısmi tartım sahaslarının toplam sayısıdır.

Tüm kapasiteler, kullanılan tara değerine bakılmaksızın, net yük kapasitesidir.

3.3.3- Kısmi sahaları Tablo 2'ye göre sınıflandırılırlar. Bütün kısmi tartım sahaları aynı doğruluk sınıfındadırlar ve bu sınıf aynı zamanda tartı aletinin doğruluk sınıfıdır.